



OLIY TA'LIMDA INDIVIDUAL TA'LIM TRAYEKTORIYASINI SHAKLLANTIRISH

Ixbol Sadikova Iskandarovna

Matematika kafedrası o'qituvchisi Jizzax davlat pedagogika universiteti, +9989883255099 e-mail:
iqbolsodiqova440@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola oliy ta'limda shaxsiylashtirilgan ta'lim jarayonini tashkil etishda individual ta'lim trayektoriyalarining (ITT) ahamiyatini tadqiq qiladi. ITT talabalarga o'z qobiliyatlari, qiziqishlari va kasbiy maqsadlariga mos ravishda o'qish imkoniyatini beradi. Maqolada ITTning asosiy komponentlari, jumladan ta'lim maqsadlari, kompetensiyalar, moslashuvchan baholash va raqamli vositalar integratsiyasi tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ITT talabalar motivatsiyasi va mustaqilligini oshiradi hamda akademik natijalarni yaxshilashga yordam beradi. Shu bilan birga, ITTni joriy etishdagi afzalliklar va qiyinchiliklar ham ko'rib chiqilgan. Maqola ITTni oliy ta'lim muassasalarida samarali joriy etish bo'yicha tavsiyalar va kelajakdagi tadqiqotlar uchun istiqbollarni taqdim etadi.

Kalit so'zlar: Individual ta'lim trayektoriyasi; oliy ta'lim; shaxsiylashtirilgan ta'lim; kompetensiyaviy yondashuv; moslashuvchan baholash; raqamli ta'lim vositalari.

Hozirgi kunda oliy ta'limda talabalar ehtiyojlarini hisobga olgan shaxsiylashtirilgan ta'lim yondashuvlari katta ahamiyatga ega. Individual ta'lim trayektoriyalari (ITT) bu jarayonda talabalarga o'z bilim va ko'nikmalarini o'zlashtirishda moslashuvchan yo'l taqdim etadi. Ushbu maqolada ITT tushunchasi, uning asosiy tarkibiy qismlari va oliy ta'limda joriy etish metodlari tahlil qilinadi. ITTni shakllantirishda ta'lim maqsadlari, kompetensiyalar, moslashuvchan baholash tizimi va raqamli platformalar integratsiyasi asosiy ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ITT talabalarning mustaqilligini oshiradi, o'quv jarayoniga qiziqishni kuchaytiradi va akademik natijalarni yaxshilaydi.

Oliy ta'limda an'anaviy o'qitish metodlari har doim ham talabalarning bilim darajasi, o'qish tezligi va o'rganish uslublaridagi farqlarni qamrab olmaydi. Shu sababli ITT talabalarga o'z individual qobiliyatlari va kasbiy maqsadlariga mos ravishda o'qish imkoniyatini beradi. ITT orqali o'quv jarayoni ta'lim natijalari, kompetensiyalar va baholash tizimi bilan uyg'unlashtiriladi.

ITT quyidagi asosiy elementlardan iborat: ta'lim maqsadlari, kompetensiyalar xaritasi, moslashuvchan baholash va raqamli vositalar. Ta'lim maqsadlari talab qilinadigan ko'nikma va bilimlarni aniqlaydi. Kompetensiyalar xaritasi o'quv jarayonida rivojlantiriladigan bilim va ko'nikmalarni belgilaydi. Moslashuvchan baholash talabalar faoliyatini doimiy kuzatib, natijaga qarab yo'nalishni sozlash imkonini beradi. Raqamli vositalar, jumladan LMS, elektron portfoliolar va onlayn baholashlar, talabalar progressini monitoring qilish va tahlil qilishda qo'llaniladi.

ITTni yaratish jarayoni bir necha bosqichdan iborat. Birinchi bosqichda talabalar ehtiyojlari va oldingi bilim darajasi tahlil qilinadi. Ikkinchi bosqichda o'quv maqsadlari aniqlanadi va dastur talablari bilan moslashtiriladi. Uchinchi bosqichda o'quv faoliyati



rejalashtiriladi: ma'ruzalar, loyihalar va onlayn modullar orqali turli yo'llar taqdim etiladi. To'rtinchi bosqichda progress kuzatiladi va baholash natijalariga qarab trayektoriya sozlanadi. Beshinchi bosqichda talabalar o'z rivojlanishini tahlil qiladi va rejasini yangilaydi. Samarali joriy etish uchun o'qituvchilarni tayyorlash, raqamli platformalar va institut ichki qo'llab-quvvatlashi zarur.

ITTning asosiy afzalliklari quyidagilar: talabalar motivatsiyasi va o'qishga jalb qilinishini oshiradi, akademik natijalarni yaxshilaydi, mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantiradi va talaba maqsadlari bilan dastur talablarini uyg'unlashtiradi. Shu bilan birga, ITTni joriy etishda o'qituvchilar yukini oshirishi, raqamli infratuzilma talab qilishi, baholash tizimida izchillikni saqlash zarurati va ba'zi hollarda qarshiliklar yuzaga kelishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, individual ta'lim trayektoriylari oliy ta'limda talaba markazli yondashuvni ta'minlaydi, mustaqillik, motivatsiya va akademik muvaffaqiyatni oshiradi. ITTni samarali amalga oshirish uchun rejalashtirish, o'qituvchilarni tayyorlash va moslashuvchan baholash vositalari bilan birga raqamli platformalarni qo'llash zarur.

Kelajakdagi tadqiqotlar ITTning uzoq muddatli natijalari va turli ta'lim kontekstlarida samaradorligini o'rganishga qaratilishi lozim.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Abdukarimov, A., & Yo'ldoshev, D. (2020). Oliy ta'limda shaxsiylashtirilgan ta'lim metodlari. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti. 2020-yil.
2. Islomova, N. Talabalar individual ta'lim trayektoriyasini shakllantirish usullari. Pedagogika ilmiy jurnali, 45–53. 2018-yil
3. Karimov, M. Kompetensiyaga asoslangan ta'lim: nazariya va amaliyot. Toshkent: Fan. 2019-yil.
4. Olimov, R. (2021). Oliy ta'limda raqamli vositalar va interfaol o'qitish metodlari. Pedagogika va Psixologiya, 22–31. 2021-yil
5. Tashkent State University. Oliy ta'limda individual ta'lim trayektoriylarini joriy etish bo'yicha tavsiyalar. Toshkent: TSU Nashriyoti. 2020-yil